

ВИКОНАВСЬКІ НАВИЧКИ МУЗИКАНТА-ПЕДАГОГА: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Панасюк С. Л.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри музичного мистецтва
Волинський національний університет імені Лесі Українки
м. Луцьк, Україна*

Навчання в закладах мистецької освіти сприяє формуванню гармонійно розвиненої особистості, її художнього смаку та реалізації творчого потенціалу. В умовах підвищення стандартів художньої освіти, необхідною умовою повноцінної фахової діяльності музиканта-педагога зазначаємо якісне оволодіння музичним інструментом. Процес формування виконавських навичок у здобувачів вищої мистецької освіти тісно пов'язаний як із глибоким розумінням змісту самого процесу музичної освіти, так і з розумінням ролі мистецтва у діяльності людини.

Опанування нових музичних творів та художня реалізація музичного образу здійснюється завдяки сформованій виконавській майстерності музиканта. Саме сформовані виконавські навички у закладах мистецької освіти безпосередньо забезпечують в майбутньому повноцінну музичну діяльність, сприяють загальному естетичному розвитку, є рушійною силою в інтелектуально – пізнавальному та творчо-виконавчому процесі фахівця.

Виконавські навички є одними із базових у музичній діяльності. Загалом, навички, які формуються в процесі навчання в закладах вищої мистецької освіти, стосуються і музичного сприймання, і інтерпретаційної діяльності, і духовного зростання представника будь-якої спеціалізації: як інструменталіста, так і вокаліста [2].

Особистісно-орієнтований підхід має різновекторну спрямованість, що робить його застосування майже універсальним.

На основі гуманістичної психології А. Маслоу та його послідовників такий підхід трактує здобувача вищої освіти як унікальну особистість і передбачає створення необхідних умов для її духовного і діяльнісного зростання. Адже він дозволяє враховувати як особливості протікання пізнавальних процесів, так і емоційний стан, інтереси, смаки, майбутню професіоналізацію тощо. Особистісно-орієнтований підхід підтримує співтворчість викладача та студента, що виявляється у відсутності примусів, наданні свободи вибору, спонуканні до рефлексії, самовдосконалення [4].

Індивідуальний підхід отримав розвиток у психології та педагогії. По суті, це трансформація особистісно-орієнтованого підходу. Означений передбачає, що педагог знає особистісні особливості та

потреби кожного студента та, опираючись на наявну інформацію, професійно спілкується з ним.

Індивідуальний підхід дозволяє варіювати процес навчання з диференціацією вимог та педагогічних завдань. Такий підхід не «усуває» необхідність дотримання державних освітніх стандартів та програм, але дозволяє вносити суттєві корективи, від яких залежатиме успішність навчання. Індивідуальний підхід створює умови для ефективної педагогічної підготовки певних якостей, зокрема компетенцій [5].

Прояви індивідуального підходу не обмежуються безпосередньою роботою зі студентами на заняттях, а стосуються сфери спілкування та організації культурного розвитку, участі у суспільно значущих заходах. Це вимагає від викладача постійного спостереження за студентом та аналізу його типових емоційних дій та реакцій.

Індивідуальний підхід надзвичайно важливий у музичній педагогіці, оскільки навчальний процес здійснюється індивідуально. Педагог враховує схильності, музичні здібності, уподобання, емоційно-вольові якості кожного студента.

Психіка людини розвивається у різних формах діяльності. Діяльнісний підхід багатогранний у дослідженнях психологів та педагогів у тісній взаємодії психолого-педагогічних аспектів. Такий підхід підкреслює роль активності у формуванні особистості, показує необхідність активної діяльності суб'єкта освіти у вирішенні різних проблем та завдань.

Знання діяльності щодо її здійснення дозволяє вирішувати оперативні-технічні завдання: визначати зміст діяльності, планувати, вибирати форми її здійснення, оцінювати зроблене. Залучення до діяльності розвиває позитивні риси особистості: активність, ініціативність, діловитість, ініціативність, самостійність, рішучість, зібраність, відповідальність [3].

Системний підхід розглядає явище як систему та забезпечує системність як послідовність певних дій у процесі формування. Для нашого дослідження важливо розуміти педагогічні впливи як систему, яка становить методику (методичну систему). Що ж до формування виконавчої компетенції, то системний підхід створює умови для планомірного зростання майстерності музиканта, його усвідомленого ставлення до творів, що виконуються.

У формуванні виконавської компетентності музиканта-педагога системний підхід сприяє встановленню взаємодії цілей навчання з виконавством як художньою системою.

З позиції аксіологічного підходу важливо зосередити зусилля на завдання виховання в освітньому процесі. Адже винятково важливим є не набуття знань та розвиток певних навичок та умінь, а цінність включення людиною у духовний контекст засвоєного знання.

Література:

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: підручник для студ. і викл. вищ. навч. закл. Київ: Либідь, 1998. 558 с.
2. Багрій Т. В. Виконавська компетентність як ресурс творчого розвитку майбутнього педагога-музиканта. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка. 2020. № 1. С. 53–59.
3. Барсукова Н. С. Зміст педагогічних умов формування виконавської майстерності майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Вісник Черкаського університету*. Серія: Педагогічні науки. Вип. 1 (334). Черкаси: ЧНУ, 2015. С. 3–7.
4. Ленд'єл-Сяркевич А.А. Методика навчання за кваліфікацією (фортепіано). Мукачєво: МДУ, 2017. 127 с.
5. Юник Д. Г. Виконавська надійність митців музичного мистецтва: концептуальний аспект. Теорія та методика мистецької освіти. Наукова школа Галини Микитівни Падалки: колективна монографія. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. С. 121–150.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-390-6-86>

РОЛЬ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА ТА ЙОГО ВЗАЄМОДІЯ З ВИКОНАВЦЯМИ

Пом'яновська Н. В.

*концертмейстер кафедри музичного мистецтва
Інститут мистецтв Волинського національного університету
імені Лесі Українки*

Мельник Л. В.

*концертмейстер
Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж»
Волинської обласної ради
м. Луцьк, Україна*

Сучасне виконавство сформувалося таким чином, що постало питання у необхідності піаніста-концертмейстера. Адже фортепіанна партія підсилює вокальну фактурним викладом та доповнює художню цінність музичного твору.